

може бути: заповнення великої кількості бланків дрібним шрифтом майже на колінах; дуже довге очікування співбесіди, зважаючи на той факт, що ви прийшли вчасно; моделювання конфліктних ситуацій; вас можуть грубо перебивати та не давати можливість висловитись; переходити на ти; проведення співбесіди з 3 та більше менеджерами тощо.

Висновки. Співбесіда – це мистецтво розуміння співрозмовника, яке потребує усвідомлення не лише самої суті питання, але найголовніше – що співрозмовник цим питанням хоче від вас дізнатись? Треба готуватися до співбесід та заздалегідь з'ясувати інформацію про компанію та підготувати відповіді на найрозповсюдженіші питання. Важливо чітко розуміти ваші сильні та слабкі сторони та дати зрозуміти інтерв'юєру, що ви зможете працювати над ними.

Список літератури.

1. Марцінковська О. Планування ділових кар'єри як умова ефективного розвитку персоналу / О. Марцінковська // Економічний аналіз. 2012. Вип. 10 Ч. С.245-248.

2. Стрельбіцький П.А. Управління персоналом навч. посібн. / П.А. Стрельбіцький, О.В. Рарок, Л.А. Рарок. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин Я.І., 2015. 180.с.

УДК 658.71:347.136

КОНТРОЛЬ ТА МОНІТОРИНГ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Рябикіна Н.І., к.е.н., доцент кафедри економіки, організації та управління підприємствами, **Рябикіна К.Г.**, к.е.н., доцент кафедри економіки, організації та управління підприємствами, **Захарченко Є.М.**, здобувач, Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг, Україна.

Вступ. Закупівлі є важливою частиною діяльності установ, організацій, підприємств державного сектору по створенню суспільних благ. Процес публічних закупівель включає у себе визначення потреби, планування, аналіз

ринку, підготовку тендерної документації, проведення тендеру, процес визначення відбору/кваліфікації постачальників, переговори за договорами, підготовку та підписання договорів та контроль за їхнім виконанням.

Мета роботи. Так як більшість країн із розвинутою економікою мають значний обсяг державних закупівель у відношенні до валового внутрішнього продукту. Згідно зі статистичними даними ОЕСД, частка державних закупівель у ВВП коливається від 8% (Швейцарія) до 21% (Нідерланди). Такі значні обсяги свідчать про те, що державні закупівлі можуть створювати ринки товарів і послуг, мати вплив на витрати і споживання, стимулювати впровадження інновацій та нових технологій, а також стати полігоном для інноваційних продуктів.

Крім того, в деяких секторах, державні закупівлі є одним із найбільш важливих джерел продажів (наприклад, для оборонної промисловості, сфери охорони здоров'я, науково-дослідної галузі, будівництва, енергетики, транспортного обладнання тощо). Тому моніторинг та контроль публічних закупівель має важливе значення в економіці, яке потребує уваги контролюючих органів.

Матеріали та методи. Відносини, що виникають у сфері здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави та територіальної громади, регулюються Законом України «Про публічні закупівлі». Зазначений закон регулює питання державного регулювання та контролю у сфері закупівель, загальні умови здійснення закупівлі, питання проведення відкритих торгів, питання проведення конкурентного діалогу та переговорної процедури закупівлі, основні вимоги до договору про закупівлю та відповідальність у сфері публічних закупівель.

З 27.01.2018 моніторинг закупівель здійснює Держаудитслужба, та її територіальні органи шляхом здійснення моніторингу публічних закупівель на всіх стадіях закупівлі: від оголошення до укладення договору, а також його виконання. Моніторинг закупівлі здійснюється протягом проведення процедури закупівлі, укладання договору про закупівлю та його виконання. Слід

зауважити, що моніторинг закупівлі не проводиться на відповідність тендерної документації вимогам частини четвертої статті 22 Закону України «Про публічні закупівлі».

Рішення про початок моніторингу закупівлі приймає керівник органу державного фінансового контролю або його заступник за наявності однієї або декількох із таких підстав: дані автоматичних індикаторів ризиків; інформація, отримана від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, про наявність ознак порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель; повідомлення в засобах масової інформації, що містять відомості про наявність ознаки порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель; виявлені органом державного фінансового контролю ознаки порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель в інформації, оприлюдненій в електронній системі закупівель; інформація, отримана від громадських об'єднань, про наявність ознак порушення законодавства у сфері публічних закупівель, виявлених за результатами громадського контролю відповідно до статті 9 Закону України «Про публічні закупівлі».

Результати. За даними Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, з лютого 2016 року та станом на кінець 2018 року, всього в електронній системі закупівель зареєстровано близько 35 тис організаторів закупівель та понад 210 тис учасників закупівель .

За 2016 рік оголошено 2,7 млн закупівель очікуваною вартістю майже 2,1 трлн грн, з яких: 458 тис надпорогових закупівель з очікуваною вартістю 1,6 трлн грн; 784 тис допорогових закупівель з очікуваною вартістю майже 235 млрд грн; опубліковано 1488 млн звітів про укладені договори на суму 210 млрд гривень.

За 2018 рік за даними електронної системи закупівель було оголошено 1252 млн оголошень про проведення закупівель, з яких: 230,6 тис (18%) склали оголошення про проведення надпорогових закупівель; 237,5 тис (19%) допорогових закупівель; 783,7 тис (63%) опубліковано звітів про укладені

договори. Тобто в середньому за рік кількість публічних закупівель зросла на 20%.

На порталі dozorro.org запроваджено інноваційні інструменти для посилення моніторингу закупівель — алгоритми штучного інтелекту та автоматизовані ризик індикатори. Система індикаторів (risk.dozorro.org) дозволяє швидко провести оцінку ризику неефективного проведення процедури закупівлі чи обмеження конкуренції. Ризик індикатори охоплюють всі процедури закупівель зі статусом «Завершено», що оголошені з 1 січня 2016 року з очікуваною вартістю від 1 млн гривень. Всі індикатори розподіляються за типом ризиків: проблема в умовах тендеру; підозрілі учасники тендеру; підозріле проведення тендеру; підозріле виконання договору; негативні відгуки або неякісна комунікація.

Всі можливі індикатори мають свій власний номер. Приклад індикаторів: відсутні документи, наявність учасника з нетипово низькими результатами, негативні відгуки на рішення і тому інше.

Державна аудиторська служба України розпочала моніторинг закупівель в ProZorro за ризик індикаторами, впровадженими на основі рекомендацій Трансперенсі Інтернешнл Україна. Для забезпечення виконання повноважень державного фінансового контролю у сфері закупівель шляхом проведення моніторингу закупівлі Держаудитслужбою затверджено наказ від 11.09.2018 №196 «Про затвердження методики визначення автоматичних індикаторів ризиків, їх переліку та порядку застосування». Наказом встановлено механізм визначення автоматичних індикаторів ризиків та порядок їх застосування.

Порядок застосування індикаторів для формування черги ризикових процедур закупівлі полягає в наступному:

- 1.Ризик-система щодня здійснює автоматичний розрахунок індикаторів за процедурами закупівель, які проводяться замовниками в електронній системі закупівель, формує чергу та показує її в персональному кабінеті.

2.Ризик-система після спрацювання одного або кількох індикаторів за окремою процедурою закупівлі автоматично здійснює підрахунок загальної умовної ваги індикаторів.

3.У разі спрацювання індикатора (індикаторів) за конкретною процедурою закупівлі (або окремим лотом) та залежно від загальної умовної ваги цих індикаторів ризик-система закупівель автоматично присвоює процедурі закупівлі один із таких рангів ризику: 1 ранг ризику – високий рівень ризику; 2 ранг ризику – помірний рівень ризику; 3 ранг ризику – низький рівень ризику. Діапазон значень загальної умовної ваги спрацьованих індикаторів кожного рангу ризику встановлює Держаудитслужба за погодженням з Мінекономіки.

4.У середині кожного з рангів ризику процедури закупівлі, щодо яких спрацювали індикатори, розташовуються залежно від загальної умовної ваги.

5.Кожній процедурі закупівлі, щодо якої спрацювали індикатори, ризик-система присвоює середньозважену умовну вагу, яка визначена з урахуванням загальної умовної ваги та очікуваної вартості процедури закупівлі у відповідному рангу ризику.

6.Ризик-система заносить до персонального кабінету у чергу з кожного рангу ризику фіксований відсоток процедур закупівель, що мають найвищу середньозважену умовну вагу. Величину відсотка процедур, що мають відображатися у черзі, встановлює Держаудитслужба.

7.Процедури закупівлі ризик-система автоматично розташовує в черзі пропорційно, починаючи від процедур, що віднесені до 1 рангу ризику та мають найбільшу середньозважену умовну вагу, до тих, що віднесені до 3 рангу ризику та мають найменшу середньозважену умовну вагу.

8.Під час обрання органом державного фінансового контролю процедур закупівель для здійснення моніторингу насамперед обирають процедури закупівлі, що мають найвищий пріоритет у черзі.

9.Під час перегляду процедури закупівлі, що внесена до черги, для прийняття рішення щодо її обрання органом державного фінансового контролю

для моніторингу в персональному кабінеті надається можливість переглянути процедуру закупівлі та перелік індикаторів, що спрацювали за цією процедурою, створити чернетку моніторингу закупівлі в електронній системі закупівлі або перенести посилання на процедуру закупівлі з черги до архіву.

10. Посилання на процедуру закупівлі автоматично виключається з черги ризикових процедур закупівлі та переноситься до архіву в персональному кабінеті у таких випадках: за процедурою закупівлі розпочато моніторинг; оприлюднено звіт про виконання договору; процедура закупівлі скасована або визнана такою, що не відбулася; усі порушення, за якими спрацювали індикатори, усунено.

Висновки. Підсумовуючи все вищесказане, ми прийшли до висновку, що процес публічних закупівель є доволі складним механізмом, який має велику кількість нюансів. Також це все потрібно контролювати для чесноти та прозорості кожної проведеної угоди, адже як зазначалося вище публічні закупівлі впливають на економіку.

Список літератури.

1. Константинова В.С. Державні закупівлі: правила проведення та участі в них. Методичний посібник / В.С. Константинова. К: Фактор, 2012. 576 с.

2. Державне регулювання закупівель в умовах реалізації адміністративних реформи / Івано-Франківський центр науки, інновацій та інформатизації. Івано-Франківськ: 2012. 82 с.

УДК 330.322

ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ГОСПОДАРЮВАННЯ

Рябикіна Н.І., к.е.н., доцент кафедри економіки, організації та управління підприємствами, **Рябикіна К.Г.**, к.е.н., доцент кафедри економіки, організації та управління підприємствами, **Боднар І.В.**, здобувач Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг, Україна